

אייר התשע"ג

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל
מהותה של ירושלים כפי שהיא מתבטאת השמה
ליום ירושלים (על פי שיעור של הרב יצחק לוי)

ה ע"א 'ומשלים ליה לדומה', כלומר - ומוסר אותו. והוי הכוונה שיראה ומשלמת לי, שהיתה נמסרת אלי תמיד, שהיית מוסרת נפשך אלי".

6. התוספות תענית טז. (ד"ה הר שיצאה ממנו הוראה לישראל):

"ונקרא שלם 'ירושלם' על שם שלם. לכך אין אנו נותנים יו"ד בין למ"ד למ"ם, על שם שלם. וההר נקרא מוריה על שם תורה".

7. מדרש תנחומא בפרשת פקודי:

"את מוצא שירושלים מכוונת למעלה כמו ירושלים של מטה, מרוב אהבתה של מטה עשה אחרת למעלה... וכן אמר דוד: ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו, כלומר כעיר שבנה י'ה...".

8. הגמרא בבבא בתרא עה. על נבואת ישעיהו (נ"ד, יב) על ירושלים באחרית הימים "ושמתי כדכד שמשותיך":

"אמר רב שמואל בר נחמני פלגי תרי מלאכי ברקיע גבריאל ומיכאל ואמרו לה תרי אמוראי במערבא, ומאן אינון יהודה וחזקיה בני ר' חייא חד אמר שוהם וחד אמר ישפה. אמר להו הקב"ה כדין וכדין".

9. המהר"ל בחידושי אגדות על אתר:

"מיכאל הממונה על הטוב והחסד והזכות אמר שצורת העיר הקדושה הוא מורה עיר הטוב הדבקה בחסד ובטוב ולפיכך החומה הוא של שוהם כי השוהם גוון שלו לבן והוא גוון מורה חסד וטוב... וגבריאל שהוא דין אמר שצורת המקום הוא ישפה שהוא גוון מורה דין... ומפני שהשי"ת כולל הכל דין וחסד... והוא ית' נותן לה מעלה כוללת שתהיה כרכא דכולה בה".

10. היראה (דברי הימים ב, ג', א)

"ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה אשר נראה לדוד אביו".

1. בראשית רבה כ"ו, י:

"אברהם קרא אותו יראה, שנאמר: ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה'. שם קרא אותו שלם, שנאמר: 'ומלכי צדק מלך שלם'. אמר הקב"ה: אם קורא אני אותו יראה, כשם שקרא אותו אברהם - שם אדם צדיק מתרעם; ואם קורא אני אותו שלם - אברהם אדם צדיק מתרעם. אלא הריני קורא אותו ירושלים, כמו שקראו שניהם: שלם - ירושלים".

2. מדרש הגדול בראשית כ"ב, יד:

"ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה. שני צדיקים קראו לה שני שמות: שם קראה שלם, אברהם קראה יראה. אמר הקב"ה: לבטל אחד מהן אי אפשר, אלא הריני מצרף את שניהן וקורא אותה ירושלים - יראה שלם. ו"ו במקום אל"ף וה"י. מאי יראה? זה מקום יראה ועבודה לשם.

3. מדרש תהילים, ע"ו:

"את מוצא שנקרא בית המקדש 'שלם', שנאמר: 'ומלכיצדק מלך שלם', והוא שם בן נוח... ואברהם קרא לבית המקדש 'יראה', שנאמר: ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה'. אמר הקב"ה: אם אקרא אותו שלם כמו שקרא שם - אני אבטל דברי אברהם אוהבי שקראו יראה, ואם אני קורא אותו יראה - אני אבטל דברי שם הצדיק שקראו שלם. מה עשה הקב"ה? שיתף מה שקראו שניהם: אברהם קראו יראה ושם קראו שלם, והקב"ה - ירושלים. הוי: 'ויהי בשלם סוכו', ומהו ירושלים? יראה ושלם".

4. מדרש איכה רבה (ב', קצח) מביא על הפסוק "מה אדמה לך הבת ירושלים" (איכה ב', יג):

"הבת ירושלים - הבת שהיא יראה ומושלמת לי. אמר רבי יצחק: אמר הקב"ה, כשאת יראה את מושלמת לי".

5. בעל ה'תורה תמימה' שם:

"הבת ירושלים - שהיתה יראה ומשלמת לי, וייתכן שהוא מלשון ארמי ועניינו מסירה ונתינה, כמו שתרגם 'וה' הסגירם' (דברים ל"ב, ל) - וה' אשלמנו. ובחגיגה

11. השלום (תהילים קכ"ח)

"הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' יברכה ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך וראה בנים לבניך שלום על ישראל"

12. המשך חכמה על העקדה (בראשית כ"ב, יד):

"והענין, דשם היה בדור המבול, והיה בתיבה וזן ופרנס כל הנבראים שם בתיבה, והעיקר היה לתקן המדות והפעולות שהמה היו מושחתים, ש"השחית כל בשר דרכו" (ו, יב), "ומלאה הארץ חמס" (ו, יג), וכל לימודו היה לתקן המדות והתכונות בכל החי. וזה מורה "שלם", שהוא מורה שכל המין האנושי הוא אדם אחד, וכל אחד הוא אבר מאברי האדם הגדול, וכל אחד נצרך לחברו, מושפע ומשפיע זה מזה, וכולם כאחד נושאים קיום מין האנושי ונצחיותו. אמנם אברהם התפלסף מאד בחכמה, ולמד כל דרכי הטועים, והתווכח עמהם, וחקר בשכלו כי יש ה' אחד משגיח על הכל, ולא מסר השגחתו להכוכבים כאמונת הצאב"ה... וזה "אשר יאמר היום בהר ה' יראה", רצונו לומר, שיתגלה אלקותו בראות כל בשר כבוד ה' בנסים פרטיים. והנה ירושלים בנויה על שני הדברים, היינו לזכך המושכלות שעיקרן במוח, ולתקן ולקשט המדות שעיקרן בלב. וזה בכלל מאמרם ז"ל (ברכות ח, א): "לעולם יכנס אדם שני פתחים ואחר כך יתפלל" – זהו המוח והלב. ולכן, ירושלים "כלילת יופי משוש לכל הארץ" (איכה ב, טו), "ושם עלו שבטים (שבטי י-ה) להודות לשם ה'" (תהלים קכב, ד), כי המידות והמושכלות, שניהם נזדככו ונטהרו בירושלים. ולכן קרא אותה "ירושלים" על שתי הפעולות."